

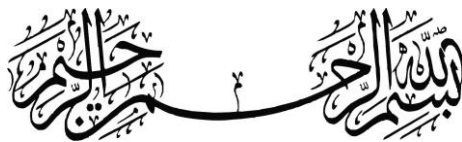
روژه

د رحمت، برکت او مغفرت میاشت

لیکنه:

سید محبوب شاه ساجد

Ketabton.com

پېژندنه:

❖ د کتاب نوم : روژه د رحمت، برکت او مغفرت میاشت

❖ مؤلف : مولوي سيد محبوب شاه (ساجد)

❖ خپرندوی : صداقت خپرندويه ټولنه / کندهار

❖ ډیزاین : محمد عمر

❖ کمپوزر : اسد الله ارمانی

❖ چاپکال : ۱۳۹۰ش - ۱۴۳۲ق

❖ چاپشمېر : ۲۰۰۰ ټوکه

روژه د رحمت، برکت او مغفرت میاشت

ټوله ستاینه هغه پروردگار لره ده، چي د بشریت د نېکمرغۍ لپاره یې د کال په اوږدو کې پر مسلمانانو یوه داسې مبارکه میاشت لورولې ده چي هغه په مادي او روحي لحاظ د گټو او اجرانو او په جسمي او رواني لحاظ له الهي حکمتونو څخه ډکه ده.

هغه د بډای او مسکین، پادشاه او گدا لپاره د مساوات میاشت ده، هغه د پرشور ځنی اسلامي کورس دی. چي د روغتیا پالنې تر څنګ د اجتماعي تعاون، هم آهنگۍ او همدردۍ عملي درسونه بښي، هغه د نوافلو، عباداتو، صیام او قیام او عالي اخلاقي روزني تربیتګاه ده او درود او سلام دي وي د الله تعالی پر هغه غوره او گران محبوب رحمة اللعالمین ﷺ چا چي تردغه میاشت مخکي به یې لا مټي ورونغبتې او د عبادتونو تر څنګ به یې د سخا دسترخوان د غریبو او بېوزلو انسانانو د

خوشحاله کولو لپاره و غوروی او د سخا درجه به یې د نور کال په پرتله په همدغه میاشت کې نهایی نقطې ته لوړېدلې، او د هغه پرتولو ملگرو او پلویانو چا چې د دین د خپرولو په لاره کې یې له هېڅ ډول قربانۍ څخه سر نه دی غړولی او پر هغه چا چې د قیامت تر ورځې د هغوی پرتگلاره روان وي او پر مورگنه کارانو چې د رسول الله ﷺ غوره امت ته مو نسبت کیږي. آمین
اما بعد!

د روژې مبارکه میاشت د عادت سره سمه هر کال د مسلمانانو مېلمنه کیږي، مور د سر په سترگو وینو، چې ډېر وروڼه د دې میاشتي له راتگ څخه مخکې له دنیا څخه رخصت سي، د اعمالو سلسله یې قطع سي او قسمت یې نه وي چې د ژوندیو انسانانو سره یو ځای د همدغه مېلمنې میاشتي هر کلی وکړي او د هغې له فیوضاتو څخه گټه واخلي، خو نېکمرغه هغه څوک دی، چې دا میاشت ورباندې راغله او د هغې د هر کلي لپاره یې پشپړه تیاری نیولی وي، مخکې یې په فلسفه ځان پوهولی وي او په مطلوب شکل دا مبارکه مېلمنه میاشت وپالي او له برکتونو او له هري لحظې څخه یې ډېره گټه واخلي.

گرانو مسلمانانو!

منځي تردې چي دا مبارکه مياشت راورسيږي، راعی چي په بشپړه امانتداري اوربښتینولي له ځانه سره ځیني پوښتني مطرح کړو، ترڅو دا مياشت بهي له خالصي توبې، طاعت او عبادت څخه زموږ د لاسه ولاړه نه سي او دهغې قيمتي شېبې وړيا ضايع نه سي. خدای ﷻ خبر چي بل کال به موږ او دغه د برکت، مغفرت (بخښني) او رحمت مياشت سره مخ سو او که نه.

آيا موږ په همدغه مبارکه مياشت کي د توبې ايستلو عزم کړی دی؟ آيا له گناهونو او منکراتو څخه مو د لاس د اخیستلو او د کایناتو د لوی پروردگار سره د نیکو اعمالو د سرته رسولو او د یوې نوي صفحې د پرانیستلو اراده کړې ده؟

آيا موږ د دې مبارکي مياشتي د ورځني عبادت لپاره یو منظم تقسیم اوقات برابر کړی دی، چي دهغه له مخي د همدغه مبارک موسم د شپو او ورځو هرکلی وکړو؟

که موږ رښتیا هم پر تېر وخت پښېمانه یو، چي هسي مو له لاسه ووت او په راتلونکي کي د گناهونو او شرعي مخالفتونو د پرېښودلو هوډ مو کړی وي نور رښتیا هم چي موږ د ژوندانه په ارزښت پوه سوي یو او نور به خپله آینده رغوو، په همدې شکل به موږ له معنوي سکون او د الله تعالی ﷻ له نعمتونو څخه لذت واخلو او که مو همدا موسم هم تش د تېر په شان له لاسه ووت نو په دې باید وپوهیږو، چي خپل عمر مو ضایع کړ او نېکمرغي مو په برخه نه سوه.

امام ابن الجوزي رحمته الله علیه فرمایي:

انسان ته په کار ده، چي د خپل وخت عزت او قدر وپېژني او یوه شېبه هم د الله تعالی د رضاء د لاس ته راوړلو څخه پرته په بل څه کي ضایع نه کړي او یو تر بل غوره او نېک کارونه او نیکی خبري ځان ته خپلي کړي او تل یې د خیر د کارونو د اسی پوخ نیت کړی وي چي کله هم پکښي سستي او ستوماني محسوس نه کړي.

له عامر بن قیس رحمته الله علیه څخه نقل سوی دی، چي یو چا ورته وویل: خبري راسره وکړه، هغه په جواب کي ورته وویل: دیو څو شېبو لپاره لمر

ونيسه زه به خبري درسره وکړم.

رښتيا هم چي عمر ډېر په چټکي روان دی.

هغه څوک چي دنيوي کاروبار او تجارت کوي يوه شېبه هم د يوه ډېر نژدې ملگري لپاره وخت نه ضايع کوي او که کله هم د گټي يو چانس ورته په لاس ورسې نو پالتويې له لاسه نه ورکوي او که يې له لاسه ووزي ډېر ورباندي خواشيني او غمجن وي. موږ داسي اخروي موسمونو چي په هغه کي د الله تعالی سره تجارت زموږ لپاره زياتي گټي لري ولي په پام کي نه نيسو، تر څو د نيکو عملونو او عبادتونو لورته گړندي سو او هغه سترې گټي چي د الله تعالی له لوري ثوابونه او اخروي بې شمېره نعمتونه او دنيوي نېکمرغي دي لاس ته راوړو.

دغه د روژې مياشت هغه لوی فرصت دی، چي نېکان ورته تياری نيسي او پر هېزگاران ډېر ورته خوشحاله وي او وينس مسلمانان يې په ډېر مينه انتظار باسي. دا مياشت د گناهونو د بخښلو، د جنت د گټلو او د جهنم له عذابونو څخه د نجات موسم دی، خود هغه چا لپاره چي زړه يې روغ، اندامونه يې په شرعي موازينو برابر وي او د همدغي مبارکي مياشتي

ورځي په خوب کولو او شپه يې په قطعه بازی، د تلوېزوني فلمونو او ډرامو په کتلو او په بې ځايه محفلونو تيري کړي نو د روژې نيولو له اجر او ثواب څخه بېشکه بې برخي سو.

دا د گوتو په شمېريو خو شپې او ورځي دي، چي کله مياشت رادبره سي ورباندي پوه نه سو، چي څرنګه ووتله نور اځي چي له دې اخروي تجارتي موسم سره په هغه شکل تعامل وکړو لکه د دنيا د تجارت له موسمونو سره چي يې کوو، که رښتيا مو په دې يقين وي چي يوه ورځ له دې فاني نړۍ څخه تلونکي يو او هلته موږ د نیکو اعمالو سرمايي ته اړتيا لرو.

رسول الله ﷺ فرمايي:

عن ابي هريره رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ ذَكَرْتُ عِنْدَهُ فِلمَ يَصِلُ عَلَيَّ وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ ثُمَّ انْسَلَخَ قَبْلَ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ وَرَغِمَ رَجُلٌ ادْرَكَ عِنْدَهُ ابْوَاهُ الْكَبْرِ فِلمَ يَدْخُلُهُ الْجَنَّةُ. (رواه الترمذي)
ترجمه:

له ابو هريره رضي الله عنه څخه روايت دی، چي رسول الله ﷺ وفرمايل: دهغه چا

دي پزه په خاورو سپېره سي، چي زه يې په مخ کي ياد کړل سم او پر ما درود ونه وایي او دهغه چا دي پزه په خاورو سپېره سي چي د روژې مياشت ورته راغله او ورڅخه ووتله مخکي له دې چي د ده گناهونه پکښي وبخښل سي او دهغه چا دي پزه په خاورو سپېره سي چي په ژوند کي يې مور او پلار سپين ږيري سي او دی جنت ته نه دننه باسي (يعني دهغوی خدمت ونه کړي).

د روژې فضایل

د رمضان د مياشتي روژه نيول دهجرت په دوهم کال کي د شعبان د مياشتي په دريمه د دوشنبې په ورځ فرض سوه. دهغې فرضيت په قرآنکريم او نبي احاديثو او د امت په اجماع سره ثابت سوی دی، په قصد سره يې خوړل لوی جرم، کبیره گناه او ډېر خطرناک کار دی او منکري يې بېله شکه کافر دی، فرضيت يې په لاندې مبارک آيت سره ثابت دی، الله تعالی ﷻ فرمايي:

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ

مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ (سورة البقره- ١٨٣ آيت)

ترجمه: اي هغو کسانو، چي ايمان مور اوړی دی پرتاسو باندي روژه نيول فرض گرځول سوې ده، لکه له تاسو څخه مخکي (پرامتونو، قومونو او پيغمبرانو باندي چي فرض کرل سوې وه) د دې لپاره چي ځانونه د گناهونو څخه وساتي او د تقوا خاوندان سي.

په بل مبارک آيت کي الله تعالی ﷻ فرمايي:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ

الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۗ (سورة البقره-

١٨٥ آيت)

ترجمه: دروژې مياشت هغه مياشت ده چي په هغې کي قرآن کریم نازل سوی دی، چي هغه (قرآن کریم) د خلکو لپاره هدايت، لارښوونه او ښکاره

دليلونه دي چي حق او باطل سره بېلوي، نو کوم مکلف مسلمان چي دا مياشت وليدله نو ضروري دي د هغې مياشتي روژه ونيسي.

رسول الله ﷺ فرمايي:

عن بن عمر رضي الله عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: بنى الاسلام على خمس شهادة ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله و اقام الصلاة و ايتاء الزكاة والحج و صوم. (صحيح البخاري)

ترجمه: د عبدالله بن عمر رضي الله عنهما څخه روايت دی چي رسول الله ﷺ وفرمايل:

د اسلام دين پر پنځو شيانو جوړ دی.

۱. دا شاهدي ورکول، چي د الله تعالی ﷻ نه پرته بل څوک د عبادت وړ او لايق نسته، دا شاهدي ورکول چي محمد ﷺ د الله تعالی ﷻ رسول او پيغمبر دی.

۲. او د لمانځه درول (کول).

۳. او د زکات ورکول.

۴. د حج اداء کول.

۵. د رمضان د مياشتي روژه نيول.

رسول الله ﷺ فرمائي:

عن ابي هريرة ؓ قال: قال رسول الله ﷺ من صام رمضان ايماناً و احتساباً غفر له ماتقدم من ذنبه. (صحيح البخاري)
ترجمه: د ابي هريرة ؓ څخه روايت دي، چي رسول الله ﷺ وفرمايل: چا چي له الله تعالی ﷻ د اجر او ثواب د غوښتلو په نيت درمضان د مياشتي روژې د ايمان او عقيدې په رڼا کي ونيولي، نو د هغه تېرگناهونه به ټول وروبخبل سي.

په بل حديث شريف کي راغلي دي:

عن ابي هريرة ؓ عن النبي ﷺ قال: اذا دخل شهر رمضان فتحت ابواب السماء و غلقت ابواب جهنم و سلسلت الشياطين. (صحيح البخاري)
ترجمه: حضرت ابو هريرة ؓ د پيغمبر ﷺ څخه روايت کوي چي هغه مبارک فرمايلي دي، چي: کله درمضان مياشت داخله سي د آسمان دروازي خلاصي سي او د جهنم دروازي وټرل سي او شيطانان په ځنځيرونو وټرل سي.

د حضرت سهل ؓ څخه روايت دي، چي رسول الله ﷺ وفرمايل، چي په

جنت کي يوه دروازو ده چي ريان نوميرې، روژه لرونکي به پرهماغه دروازو جنت ته ننوزي او بل به هيڅوک له هغې دروازي څخه نه ننوزي، اعلان به وسي، چي چيرته دي روژه لرونکي؟ هغوی به (جنت ته) ولاړ سي او بل به هيڅوک نه ننوزي چي کله هغوی (روژه لرونکي) دننه سي وبه تړله سي او په هغه دروازو به بيا هيڅوک جنت ته دننه ولاړ نه سي (يعني دا دروازو د روژاتيانو لپاره ځانگړې سوې ده). (رواه البخاري)

همدا ډول په بل مبارک حديث کي راغلي دي:

د حضرت ابوهريرة رضي الله عنه څخه روايت دی، هغه وايي چي کله د روژې مياشت راوړسېدل نو رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل:

تاسي ته يو داسي مبارکه مياشت راغله، چي د هغې د روژو نيول پر تاسي فرض گرځول سوې ده. په هغې کي د جنتونو دروازي خلاصيرې او د دوږخ دروازي تړل کيرې او سرکښه شيطانان قيدکړل کيرې په همدغه مياشت کي يوه شپه ده چي ترزو مياشتو غوره ده څوک چي يې له خير څخه محروم سو نو هغه له هري گټي څخه بې برخي سو. (سنن النسائي)

په بل حديث کي فرمايي: د ابوهريرة رضي الله عنه څخه روايت سوې دی، چي

رسول الله ﷺ و فرمايل: ستا پروردگار وايي: د هري نېکۍ بدله له لسو
چندو څخه نېولې تر اوو سوو پوري کيږي، الله تعالی فرمايي چي روژه زما
لپاره نيول سوې ده او زه به بنده ته د هغې بدله او ثواب ورکوم او روژه د اور
څخه ډال دی او د روژاتي د خولې بوی الله تعالی ته د مشکو تر خوشبويي
زيات خوشبويه دی، نو که يو ناپوه په جهالت سره په روژه لرونکي تېری
کوي نو ورته ودي وايي چي زما روژه ده. (رواه ترمذي)

په بل حديث کي فرمايي: د حضرت ابوهريرة ؓ څخه روايت دی، چي
رسول الله ﷺ و فرمايل: چا چي (په روژه کي) درواغ ويل او د گناه کارونه نه
پرېښودل نو الله تعالی چا ته ضرورت نه لري. چي خوراک او چېناک ورته
پرېږدي. (رواه البخاري)

د روژه نيونکي لپاره دوې خوشحالي

امام بخاري په خپل کتاب د سند سره ذکر کړي دي: (للسائم فرحتان
يفرحهما: اذا افطر فرح و اذا لقي ربه فرح بصومه).

ترجمه: د روژه نیوونکي لپاره دوې خوشحالی دي، چي هغه خوشحاله کوي: کله چي ما بنام روژه ماته کړي نو خوشحاله سي او کله چي د الله تعالی سره مخ سي نو بیا په خپله روژه خوشحاله سي.

د روژه نیوونکي دعانه ردیږي، یعنی قبلېږي

د حضرت ابوهریره رضی الله عنه څخه روایت دی چي پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمایلي دي: د درو کسانو دعانه ردیږي: عادل پاچا، روژه نیوونکی ترڅو چي روژه ماته کړي او مظلوم. (سنن ابن ماجه)

د قدر د شپې فضيلت

د قدر شپه د روژې په مياشت کې تر ټولو غوره او بهترينه شپه ده، الله تعالی ﷺ په قرآن کریم کې فرمايي:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةٌ

الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ (سورة القدر- ١، ٢، ٣ آيتونه)

ترجمه: مور نازل کړی دی دغه (ټول قرآن) د قدر په شپه او خه شي پوه کړې ته (اې محمده) چې د قدر شپه خه ده (د عزت او شرافت له پلوه؟) د قدر شپه غوره ده له زرو مياشتو څخه (هغه زر مياشتې چې دغه د قدر شپه پکښې نه وي).

سبحان الله! گرانو مسلمانانو تاسې زرو مياشتو ته حساب وکړئ چې څو کاله کيږي، يعني په دغه شپه کې طاعت او عبادت د زرو مياشتو تر عبادت هم زيات دی.

رسول الله ﷺ فرمايي: هغه څوک چې د ايمان او اجر له امله د قدر شپه

ويينه كړي (عبادت پكښي و كړي) منځني گناهونه به يې ورته وبخښل
سي... د حديث نوره برخه مخکي ترجمه سوې ده. (صحيح البخاري)

د قدر د شپې مخصوصه دعا

اللهم انك عفو تحب العفو فاعف عنا!

د روژې فضایل دومره ډېر دي که ټول حديثونه يې راټول کړل سي يو
لوی کتاب ځني جوړيږي. دلته همدومره کفايت کوي په نورو کتابونو کي
يې کتلاى سي.

د روژې په قصداً خوړونکي لوی بدبخت دی

د حضرت ابوهریره رضی اللہ عنہ څخه روایت دی، چې رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم وفرمایيل: کوم سپړی چې د شرعي عذر نه پرته د رمضان المبارک یوه روژه وخوري، نو که د روژې د میاشتي پرته ټول عمر روژه ونیسي د هغې یوې روژې حای نه نیسي. (رواه احمد، ترمذي و ابوداود)

گرانو مسلمانانو وروڼو او خویندو!

په دې کې څه شک نسته چې رمضان مبارکه میاشت د اجرانو او ثوابونو میاشت ده. د الله تعالی نېک بندگان او د خیر غوښتونکي انسانان دغه میاشت یو طلايي فرصت گڼي ترڅو په دغه موسم کې د خپلو نېکیو په ذخیره کې زیاتوالی راولي ځکه خو هغوی د اجر او ثواب په کارونو کې دومره زیات مشغول وي چې هیڅ یوه دنیوي کار ته یې وړپام هم نه وي، هغوی نه یوازې دا چې دورځي لخوا روژه نیسي او په انساني ټولنه کې د خیر او ثواب پروگرامونه پر مخ بیایي بلکې شپه یې هم ټوله په نفلونو او

قيام او تلاوتونو او د خير د کارونو د کولو لپاره په پلان گذاري تېريږي،
خپله هم ديني علم حاصلوي نورو ته يې هم وربښي، په دعوت او مجاهده
بوخت وي، خلک په نېکيو امر کوي او د بدو څخه يې منعه کوي او د
ستوماني احساس هم نه کوي، په مقابل لوري کي موږ داسي کسان هم
وينو چي روژه خونيسي او مسلمانان دي خو د زياتي خواشيني ځای دی
چي په همدغه مبارکه مياشت کي يې د هغې له برکتونو څخه هيڅ گټه نه وي
اخيستي. معمول يې هم داسي وي چي د ورځي په معامله کي درواغ، قسم،
په خبرو کي غيبت، بنکنځل، د مسلمان خطا ايستل، غبن فحش او شپه يې
په کرمبوټ، شطرنج، قطعه بازی، فلمونو او ډرامو په کتلو او اورېدلو تېره
سي، پېشلمی کړی يا نه کړی د سهار لمونځ کړی يا نه کړی په روژه مات
دومره ډوډی و خوري چي بيا د ماخستن لمونځ او تراویح هم ورځني پاته
وي.

دغه وروڼه او خویندي بايد وپوهوو ځکه دا زمور او ستاسي ديني
مسئولیت دی او د الله تعالی په دربار کي د ځان او ټولو مسلمانانو لپاره د
هدايت دعا وکړو.

نن چي د مسلمانانو ډېر بد حال دی او خصوصاً پر موږ افغانانو چي دا دېرش کاله د الله تعالی مختلف عذابونه نازل دي او ورځي تر بلې په مختلفو مصیبتونو کي اخته کیږو د دې عذابو تر ټولو لوی سبب زموږ او ستاسي گناهونه دي موږ او تاسي په شعوري او غیر شعوري توگه په مختلفو گناهونو اخته یو، تر څو چي د الله تعالی په دربار کي په اخلاص توبه ونه کارو تر څو چي د مسلمانانو په حیث خپل دیني او اسلامي مسؤلیتونه ونه پېژنو او ورته متوجه نه سو نو خدای مه کړه دا عذابونه به نور هم زیات سي، نور اخی چي په گډه ټول هیوادوال د دغه الهي فرصت نه په استفادې سره په دغه مبارکه میاشت کي خپل پروردگار ته رجوع وکړو او په ټولیزه توگه په ډېر اخلاص، صداقت، رښتیني او نصوحاً توبه وکارو، الله دي موږ او تاسي ته توفیق راکړي. آمین

د روژې حکمتونه

د رمضان د مبارکي میاشتي روژې په اسلامي شریعت کې له یوې خوا د الله تعالیٰ لخوا فرض کړل سوی عبادت او د اسلام دریم رکن ګڼل کیږي خو له انساني پلوه هم زیات حکمتونه او اضافي ګټې لري، چې په لنډ ډول اشاره ورته کیږي:

۱. د روژې روحي ګټه:

روژه د انسان روح تصفیه کوي او هغه ته صبر، قوت او استقامت وربخښي، د روژې د رواوالي خورا ارزښتناک حکمت د نفس او روح تزکیه ده، د روژې په واسطه کولای سو، چې پر نفس باندي غلبه حاصله کړو، او پر نفس باندي غلبه حاصلول او هغه په قابو کې راوستل او الهي حکومت او قانون ته د هغه چمتو کول او برابرول په اسلام کې د انسان څخه یوه حتمي او ضروري غوښتنه ده.

حضرت شاه ولي الله رحمۃ اللہ علیہ په خپل کتاب حجة البالغة کې لیکي:

روژه پر نفس باندي د غلبې لپاره روا سوې ده لکه الله تعالی چي فرمایلي دي: لعلمک تتقون! (بنایي چي تاسي پر هېزگار ه سئ) او لکه چي رسول الله ﷺ فرمایلي دي:

فان الصوم له وجاء (یقیناً روژه د هغه چا لپاره چي جنسي غریزه او شهوت لري او دنکاح قوت نه لري د ناوړه شهوت له منځه وړونکې ده، یوه پوره او صحیحه روژه هغه ده، چي د خيرونکو حیواناتو (ځناورو) د خویونو او شیطاني ناوړه شهواني اقوالو او افعالو څخه پکښې هم ځان وژغوري، ځکه چي دغسي افعال او اقوال نفس ته بد او ناوړه اخلاق او خویونه وریادوي او فاسدو کارونو ته یې راباسي. (حجة البالغة، ۱۲۵/۲ مخ)

علامه ابن الهمام رحمته الله علیه په فتح القدير کي په دې معنی ليکلي دي: الله تعالی روژه د گڼ شمېر گټو لپاره روا کړې ده، چي د هغې د ډيرو غټو گټو څخه یوه دا ده چي پر بدو باندي امر کوونکی نفس آراموي او کنترولوي یې.

۲. اقتصادي گټي:

روژه د دې تر څنگ چي د الله تعالی یو ځانگړی عبادت دی. د روژه لرونکي لپاره اقتصادي گټه هم لري روژه هغه ته د دې بنوونه کوي چي هغه باید سپما وکړي او تل په مړه خپته ونه گرځي، هغه د دې پر ځای چي په څلیرویشته ساعتونو کي درې او یا څلور ځلي خپل خپتي ته خواړه ور کښته کړي کولای سي یو ځل او یا دوه ځلي یې په متوسطه توگه مړه کړي، په دې شکل روژه لرونکی کولای سي د خپل څلیرویشته ساعته د خوړو لگښت %۳۵ فیصده ته راکم کړي.

هغه سپمدلي خواړه چي روژه یې د روژه لرونکي له خپتي څخه سپموي که روژه لرونکی د بپوزلي طبقې څخه وي کولای سي د هغه د معیشت معیار په دې وجه بهتر کړي چي د هغه د یوې ورځي د خوړو مصارف د روژې په برکت د درو ورځو لپاره کفایت کولای سي.

او که روژه لرونکی د شتمني طبقې څخه وي هم د روژې له برکته یې د سپما پروگرام د مساکینو او د هغه په څنگ کي د اوسېدونکو گاونډیانو او بپوزانو پر اقتصادي حالت مثبت اثرات پرپاسي هغه په دې شکل چي هغه خواړه چي هغه د خوراک څخه سپمېږي کولای سي د دې پر ځای چي خراب

سي پر نژدې گاونډيانو مساکينو باندي ووبشي، بل دا چي هغه مصارف چي د يوه سرمايه دار په ورځني خوراک باندي دوه يا درې ځلي لگول کېدل اوس د روژې په برکت يو ځل لگول کيږي، چي کولای سي د پېشلمي لپاره هم استفاده ورڅخه وکړي. دا سپېدلې مصارف روژه لرونکی کولای سي د ټولني د لوېدلو افرادو د اقتصادي حالت د ښه والي لپاره ولگوي، چي يا خو هغوی ته خوراکي مواد په واخلې او يا ورته د کار او روزگار ځيني مواقع برابر کړي او يا يې يو بل اجتماعي مشکل ورباندي ختم کړي.

۳. اجتماعي گټې:

همدا راز روژه هر مسلمان ته د شتمني قدر وړ پېژني، د الله تعالی بې شماره نعمتونه چي د انسان ډېر لږ ورته پام کيږي خو روژه يې ورته متوجه کوي چي د همدغو نعمتونو شکر ادا کړي، روژه امير او فقير، پادشاه او گدا او د ټولني ټول طبقات په مساوي شکل د يوه او بل په څنگ کي د روي، روژه مور انسان ته د لوږي تکليف ورپېژني او تېري مسلمان ته د او بو اهميت ورپېژني، روژه سرمايه داران او بډايان پوهوي چي د ټولني لوېدلي طبقات چي د وسايلو د کمښت سره ټول ژوند لاس او گړپوان وي څرنگه د

لوږي له هغه مشکل سره ټول ژوند ډغري وهي کوم چي هغه يې د يوې ورځي لپاره د تحمل تاب نه لري. ځکه خو الله تعالی د هغې د فرضيت اصلي او اساسي مقصد دا بنودلی دی چي مسلمانان د تقوا خاوندان جوړ سي.

۴. د روژې روغتيايي گټي:

پرمختللي انساني طب دا ثابته کړې ده، چي روژه معده هوسا کوي او د هاضمې سيستم منظم او فعاله کوي او د روژه لرونکي بدن له اضافي وازگو او چريو څخه خلاصوي خو دا هغه وخت چي روژه لرونکي د روژه مات آداب په پام کي ونيسي، يو څو خرماوي او اوبه په روژه مات و خوري او کوم خوراک چي کوي په هغه کي د اعتدال لاره غوره کړي.

په حديث کي راغلي دي:

عن ابي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: صوما تصحوا. (ابن السني

والطبراني)

ترجمه:

د ابوهريره رضي الله عنه څخه روايت دی، چي رسول الله ﷺ وفرمايل: روژي

ونیسے چي صحت او روغتیا و مومع.

روژه نیول د هغه چا لپاره چي د خوږې (Sugar) په ناروغي اخته وي
طلایي چانس دی، چي د روژه لرونکي شوگر ادنی درجې ته راکبسته کړي،
په دې اساس د پنکریاس غدې ته د بڼې هوساینې وخت ورکوي، پنکریاس
د بدن هغه برخي دي چي انسولین تولیدوي نو کله چي خواړه تر تولید سوي
انسولین زیات و خوړل سي د پنکریاس غده د ستومانۍ سره مخامخ کیږي،
چي نه سي کولای خپله دنده سر ته ورسوي، ځکه خو قنډیات په وینه کي
یوځای کیږي او درجه یې لوړیږي په نتیجه کي یې د خوږې ناروغي منځته
راځي.

همدا راز روژه نیول د انسان د زیات وزن په راکمولو کي هم مؤثره
ثابیتیري ځکه په اوس وخت کي زیات وزن د ډیرو ناروغيو سرچینه ده خو
په دې شرط چي د روژه مات او پېشلمي په خوراک کي د اعتدال لاره خپله
سي.

روژه یوازینی هغه وسیله ده چي انساني جسم د زهر جنو موادو او له
نقصاني او مؤذي ترسباتو څخه پاکولای سي، لکه چي یو امریکایي ډاکټر

اډوارډ بوای Edwar Boy وایي: هیڅ یوه داسي ناروغي او رنځ نسته،
چي ځواک یې د روژې په وړاندي د مقاومت توان ولري.

شیخ الاطباء ابن سینا یوه ځانگړې طریقه درلودله، چي د ناروغيو په
زیاترو حالتونو کي به یې خپل ناروغ په دې مجبورولو چي درې هفتې روژه
نیسي او بل دا چي روژه د مختلفو دځانیاتو د استعمالوونکو لپاره ښه
فرصت دی، چي خپل عمل لکه سگرېټ، نسوار، چرس او نور خطرناک
مخدرت په آسانه توگه پرېږدي. همداراز د روژې د روغتیايي گټو په اړه
ډېر کتابونه لیکل سوي او څېړل سوي دي چي مؤلفین یې مسلمانان او غیر
مسلمانان دي او لوستونکي کولای سي مطالعه یې کړي، دلته همدومره
کفایت کوي.

یادونه:

د روژې نیول کومي گټي چي عصري او طب ښودلي دي دا د اسلام د
حقانیت ثبوت او د دې دین تلپاته معجزې دي، چي د هري ورځي په تېرېدلو
سره یې نړیوالو ته حقانیت ښکاره کیږي خو موږ چي روژه نیسو هدف او

موخه به مویوازي د الله تعالی د حکم تعمیل، د هغه بندگي او د رسول الله ﷺ د سنت مطابعت وي، نه دا چي د روغتیا یا د بدن د وزن د کمولو په نیت دا کار سرته رسوو، ترڅو چي د اخروي اجر څخه محروم پاته نه سو، خو کوم څه چي موږ ذکر کړل دا د روژې اضافه دنيوي گټي دي او د هغې د فرضیت عیني الهي حکمتونه دي.

د روژې رکن یا فرض

د نس او فرج د شهوتونو څخه لاسنیوی د روژې رکن دی. یا په بل عبارت د خوراک، چنباک او جماع نه کول په روژه کي فرض دي. یعنی هغه شیان چي رژه ماتوي د هغو څخه په کلکه ډډه کول فرض دي. په خوړلو او چنبلو کي دا هم شامل دي چي معدې ته په یوه بله طریقه سره خواره یا درمل ورسول سي او د بنځي سره په کوروالي کي هغه ټول صورتونه شامل دي چي په هغه سره انسان په اراده سره نفساني خواهش پوره کړي.

د روژې وخت

د صبح صادق څخه شروع او د ماښام د لمر لوېدو پوري ختمیږي.

د روژې مستحبات او آداب

۱. د لمر لوېدلو سره سم تر لمانځه مخکې روژه ماتول (ځنډول یې مکروه او بې ځایه بزګي ده، البته چې ورپسې نه وي). (شرح التنبیر و ردالمختار، ج ۱، ص ۱۸۳)

۲. په لندو یا وچو خورماګانو، او که هغه نه وي بیا په اوبو سره روژه ماتول، په مالګه سره ماتول صحیح دي خو ثواب نه لري. (بهشتي زبور د زیلعي، ص ۴۴۳، ج ۱ په حواله)

۳. په تاقو شیانو د روژې ماتول.

۴. د روژې ماتولو په وخت کې ماثوري دعاګانې ویل لکه (اللهم ان لک صمت و علی رزقک افطرت).

۵. د پېشلمې په وخت کې د یو شي خوړل، که څه هم یو ګلاس اوبه یا شیدې وي.
۶. د پېشلمې ځنډول، خو دومره ناوخته نه چې روژه په شک کې کیږي. (بهشتي زېور د مراقی الفلاح علی حاشیه الطحطاوي، ۳۹۷ مخ په حواله)
۷. د چټي او بدو خبرو څخه د ژبي ساتل، (د بې کاره او ناروا شيانو د لیدلو څخه د سترگو ساتل لکه پرډیو بڼو ته کتل، فلم کتل او داسې نور حرام کارونه لکه غیبت، درواغ، چغلي او داسې نور...) نو دا ټول په هر حالت کې حرام دي، او ځان ساتل ورڅخه واجب دي او په رمضان المبارک کې ورباندې خاص ټینګار سوی دی.
۸. خپلوانو، غریبانو او اړو خلکو ته خیراتونه ورکول، په روغتونونو کې د مریضانو پوښتنه کول او د هغوی سره مالي کمک کول او ترخپله وسه د علم طلب کول، د دیني مدارسو سره مرسته کول، د قرآن کریم په تلاوت، په درود ویلو، په ذکر کولو او نورو عباداتو کې شپه او ورځ تېرول او اعتکاف کول. (کتاب الفقه، لومړی ټوک، ۹۳۷ مخ)
۹. په روژه کې د شطرنج په لوبه سره وخت تېرول د روژې ثواب له منځه وړي. (فتاوی دارالعلوم دیوبند، ۶ ټوک، ۳۴۰ مخ)

نیت:

په زړه کې د روژې نیولو قصد او اراده کول کفایت کوي، ځکه د نیت ځای زړه دی خو که په خوله نیت وکړي دا هم بڼه خبره ده دا چې ووايي: اې الله زه به سبا روژه نیسم او د نیت عربي الفاظ دا دي: (بصوم غد نويت من شهر رمضان).

مسئله:

په روژه کې تراویح کول مؤکد سنت دي، د نارینه او ښځینه دواړو لپاره او نه کول یې گناه لري، خو دومره دي چې پر ښځو جماعت کول مؤکد سنت نه دي بلکې یوازې به یې کوي او حتماً به یې کوي. (کفایت المفتي، ۲ ټوک، ۳۶۱ مخ. فتاوی دارالعلوم دیوبند، ۴ ټوک، ۲۵۵ مخ، د رد المختار ۱ ټوک، ۶۶ مخ په حواله)

هغه شیان چې روژه فاسدوي خو یوازې قضاء لازموي. په کومو شیانو چې روژه فاسدېږي هغه دوه ډوله دي:

- (۱) یو هغه چې په هغه سره یوازې قضاء لازمېږي.
- (۲) بل هغه چې په هغه سره کفارو او قضاء دواړه لازمېږي.

هغه شيان چي په هغه سره يوازي قضاء لازميرې

۱. يو چا په زوره د روژاتي په خوله کي يوه خه و اچول او هغه د ده د ستوني خخه تېر سول نو د دې روژې قضاء به راوړي.

۲. د يو چا روژه په ياد وي خو د خولې پرېمېنځلو په وخت کي بې اختياره اوبه ځني تيري سي نو د دې روژې قضاء به راوړي. (شرح التنوير و رد المختار ۱۶۲ مخ، ۲ ټوک)

۳. که چا په قصداً په ډکه خوله قی وواهه او يا يې په خوله کي لږ قی راغی او هغه يې تېر کړ نو د دې روژې قضاء به راوړي. (اسلامي فقه، ۲۵۵ مخ)

۴. که د چا په غاښو کي د ډوډۍ ټوټه يا د غوښي ريښه پاته وه او د سهار وروسته يې په لرگي يا بل شي د غاښو خخه جلا کړه او تېره يې کړه يا خپله تر ستوني تېره سوه نو که دا ټوټه د نخود د دانې خخه کوچنۍ وه پروا نه لري او که چيري د نخود د دانې په اندازه او يا تر هغه زياته وه نو بيا د دې روژې قضاء راوړل واجب دي. البته دا په هغه صورت کي چي دننه په خوله کي وي او تېر يې کړي خو

که چیري یې د باندي راوایستی وروسته یې تېر کړي نو که د اشی ترنخود لوی او که کوچنی وي قضاء واجب ده. (بهشتي زبور، ج ۱، دریمه حصه د شرح التنویر، د دوهم ټوک د ۱۹۷ مخ په حواله)

۵. په غوږ کي تېل اچول، یعنی په غوږ کي تېل اچول روژه ماتوي، نو قضاء یې واجب ده خو د اوبو ننوتل روژه نه ماتوي، ځکه هغه فايده نه لري. (اسلامي فقه، ۲۲۶ مخ، بهشتي زبور د شرح البدایه، لومړي ټوک ۲۰۲ مخ په حواله)

۶. په پزه یو شی کښول یا سوږ کول او هغه ترستوني تېرېدل روژه ماتوي، البته خارجي شی یا دوا، نو د هغې روژې قضاء به راوړي خو هغه څه چي د پزي دننه وي لکه گړنگ هغه روژه نه ماتوي. (بهشتي زبور)

۷. د غابښو څخه راوتلې وینه که چیري د لارو (ناړو) څخه زیاته وي د هغې تېرېدل روژه فاسدوي او د هغې روژې قضاء واجب ده او که وینه د ناړو سره برابره وه هم روژه ماتوي نو د هغې قضاء باید راوړي. (فتاوی رحیمیه، ۳ ټوک، ۱۰۸ مخ، د عالمگیری په حواله)

۸. که یو چا په هېره سره یو څه وخورل یا یې وچښل که څه هم په هېره سره روژه نه ماتېږي خو د ده د ناپوهۍ په خاطر فکر وکړ چي روژه خوماته سوه بیا یې خوراک او چښاک وکړ نو د همدغې روژې قضاء به راوړي. خو که چیري دا مسئله

ور معلومه وه او بيایي په هېره د خوراک کولو وروسته په قصد روژه ماته او جماع يې وکړه نو قضاء او كفاره دواړه ورباندي لازميږي. (بهشتي زبور د شرح التنوير د ۱۵۰ مخ په حواله)

۹. د صبح صادق وروسته يې دا خيال وکړ، چي اوس لا وخت پاته دی او بيا يې خوراک او چنباک وکړ نو د هغې روژې قضاء لازمه ده. (فتاوی دارالعلوم ديو بند، ۶ ټوک، ۴۲۲ مخ د ردالمختار ۲ ټوک ۱۵۸ مخ په حواله)

۱۰. د لمر پرېوتو څخه مخکي په دې خيال سره روژه ماتول، چي لمر پرېوتلی يا لوېدلی دی خو وروسته ور معلومه سوه چي لمر نه دی لوېدلی نو يوازي به د همدغي روژې قضاء راوړي. (فتاوی دارالعلوم ديو بند، ۶ ټوک، ۲۳۶ مخ د هداية ټوک ۲۰۷ مخ په حواله)

سوال: د روژې په حال کي د مخ د غاښ يا د زامي د غاښ کښل او يا په خوله کي دوا اچول روا دي که نه؟

جواب: د سخت ضرورت په خاطر د غاښ کښل روا دي او بې ضرورته مکروه دي، که وينه يا دوا نس ته تېره سي او تر ناپو زياته يا ورسره برابره وي او د هغو (د ويني او دوا) خوند په حلق کي معلوم سي نو بيا روژه ورباندي ماتيږي او يوازي قضاء واجب ده. (احسن الفتاوی، ۶ ټوک، ۴۲۶ مخ د ردالمختار ۲

ټوک ۱۰۷ مخ په حواله)

سوال: که ناروغ روژه ونیسي او صحت او روغتیا ته یې د نقصان رسېدلو اندېښنه وي او د طبیب (ډاکټر) رایه دا وي، چې دی دي روژه هرو مرو وځوري نو آیا مریض روژه خوړلای سي که نه؟

جواب: داسي مریض ته د روژې د خوړلو شرعاً اجازه ده، د ناروغ غالب گمان یا د مسلمان طبیب خبر ورکولو د دې شرعي رخصت لپاره کفایت کوي البته د صحت وروسته به یې قضاء راوړي. (فتاوی دارالعلوم، ۶ ټوک، ۳۳۱ مخ)

سوال: که یو څوک د روژې تر نیولو وروسته ناروغ سو او حالت یې خراب و، که څه هم د مرگ وېره نه وه او ډاکټر دوا د خوړلو لپاره ورکړه چې ته یې همدا اوس وځوره آیا دا کار جایز دی؟

جواب: که د روژې د نه ماتولو په صورت کې د ناروغۍ د ډېروالي وېره وه یا د مرگ خطر و، نو د روژې ماتول ورته جایز دي او بیا دي د دې روژې قضاء راوړي، او که په پېچکاري لگولو یې تداوي کېدله نو بیا د روژې ماتول روا نه دي. (احسن الفتاوی، ۴ ټوک، ۴۲۲ مخ)

مسئله:

د روژې په مياشت کې که د چاروژه اتفاقاً ماته سوه لکه په پورتنیو ځینو صورتو کې نو د روژې د ماتېدو وروسته هم څه خوړل او چنبل بڼه نه دي، بلکې ټوله ورځ د روژه دار په شان تېرول واجب دي. (بهشتي زېور، د مراقی الفلاح علی حاشیه الطحطاوي د ۳۹۵ مخ په حواله)

هغه شیان چې روژه ماتوي، قضاء او کفاره دواړه

لازموي

۱. د رمضان په روژه کې په قصد سره خوراک او چبناک کول یا نس او معدې ته داسې شی داخلول چې انسانان دهغه د خوراک او دوا لپاره کاروي.
۲. د رمضان په روژه کې جماع (کوروالی) کول یا د بلي بڼې سره بدفعلي کول، لواطت کول د روژې قضاء او کفاره دواړه لازموي، که مني ووزي او که نه ووزي. کله چې د سړي د خاص اندام سردننه سو نو روژه ماته سوه، دا که د مخ د خوا وي او که د شاد خوا فرق نه لري او د قضاء او کفارې واجبېدل پر فاعل او مفعول دواړه ده. (درمختار، اټوک، ۱۵۱ مخ) (بهشتي زېور ۳ حصه، ۱۲ مخ، هدایه، ۱ ټوک، ۴۰۲ مخ).

مسئله:

که شوک د رمضان په روژه کي چلم، سگرېټ، چرس وڅکوي روژه يې ماته ده قضاء او كفاره دواړه ورباندي واجب ده. (بهشتي زبور، د شرح التنوير ا ټوک، ۱۴۹ مخ په حواله او فتاوی دارالعلوم ديوبند)

کفاره:

کفاره داده چي اول خويو غلام آزاد کړي که يې دا په وسه نه وه، ځکه اوس غلامان (مريان) هم نسته نو بيا دي پر له پسې شپته روژې ونيسي او که يې دا هم د شرعي عذر له کبله په وس کي نه وه نو بيا دي شپته مسکينانو ته سهار او ماښام خواره ورکړي. (فتاوی دارالعلوم ديوبند، ټوک، ٦، ٤٤٦ مخ، د ردالمختار ٢ ټوک، ١٤٧ مخ په حواله)

هغه شيان چي روژه نه ماتوي بلکي مکروه کوي يي

۱. د يوشي خوند کتل هغه وخت چي هغه تر معدې نه رسيږي خو که د يوشي د خوند کتلو ضرورت و، مثلاً د يوې بڼځي مېړه (خاوند) سخت طبيعته و نو د هغې لپاره د دېگ خوند کتل د مکروه والي پرته روا دی د نانوای او اشپز حکم همدا دی.

۲. د خپلي مېرمني څخه خوله (مچه اخستل).

۳. په خوله کي د راټولو سوو نارو تېرول مکروه دي، ځکه چي د روژې ماتېدلو وېره ورسره سته.

۴. تر صبح صادق وروسته په جنابت کي پاته کېدل مکروه دي، بڼه داده چي په شپه کي غسل وکړل سي. (کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه، اټوک، ۹۲۳ مخ)

۵. رڼگ وهل، ناروغ ته خپله وينه ورکول هم مکروه دي.

۶. غيبت کول، درواغ ويل، جنگ جگړه کول، بنکنځل کول هر وخت حرام دي خو په روژه کي يي گناه نوره هم زياتيږي او مکروه کاردی.

۷. په روژه کي د غاښو د پوډرو، دوا او سکرو کارول او په هغه سره د غاښو

پرپول هم مکروه دي. (جواهر الفقه، ۱ ټوک، ۳۷۹ مخ)

۸. د مېرمني سره داسي مينه کول چي شهوت په حرکت راولي لکه د هغې بنکلول، لاس ورباندي تېرول او بار بار ورته کتل مکروه دي، او که د دغو څخه د جماع او انزال بېره وه، نو بيا دغسي کول حرام دي. (کتاب الفقه، ۱ ټوک، ۹۲۷ مخ)

۹. بې عذره د يو شي ژوول خو که مور ماشوم ته ډوډی ژوول غوښتل او بل څوک نه وه رواه دي.

۱۰. هغه کار کول چي روژه دار ضعیف او کمزوری وي.

هغه شيان چي نه روژه ماتوي او نه يې مکروه کوي

۱. د مسواک وهل.

۲. په سر يا برېټونو تېل لگول.

۳. په سترگو کي رانجه يا دوا اچول.

۴. خوشبويي شيان بويول لکه عطر او گلان.

۵. د گرمی يا تندي په خاطر غسل کول.

۶. د ستني (پېچکاری) لگول. (جدید فقهي مسائل، فتاوی دارالعلوم دیوبند).
۷. په هېره سره خوراک او چنباک کول.
۸. په غیر اختیاري ډول حلق (ستوني) ته د لوگي، میچ، غوماشي او داسي نورو نوتل. خو چلم، سگرېټ او چرسو دود کښول روژه ماتوي او کفار ه هم لازمي.
۹. په غوږ کي په قصد یا خطا د اوبو دا خلبدل.
۱۰. په خوب کي د شیطان تېرايستل (احتلام).
۱۱. د غابښو څخه د ویني وتل خو په دې شرط چي نس ته ولاړي نه سي.
۱۲. په خوله اوبه گرځول په پزه کي اوبه اچول که څه هم د اوداسه نه بغير وي.
۱۳. پر بدن باندي د زیات لوند ټوکر اچول او په هغه سره د بدن سرول، اړپښن کول چي روژه لرونکی پکښي کمزوری نه سي. (کتاب جواهر الفقه اټوک)
۱۴. د ارادې نه پرته قی وهل روژه نه ماتوي. هغه که لږ وي او که ډېر خو په قصد سره قی وهل روژه ماتوي البته په ډکه خوله سره. يعني قی چي په ډکه خوله نه وي روژه نه ماتوي. (بهشتي زبور، ۳ حصه، ۱۲ مخ د فتاوی هنديہ اټوک، ۲۰۲ مخ په حواله)

هغه عذرونه چي له امله يې د روژې د نه نيولو اجازه ده

دا داسي مجبوري دي چي په رمضان المبارک کي د هغو په وجه اسلامي شريعت د روژې د نه نيولو اجازه ورکړې ده.

۱. لکه يو چا ته د ناروغۍ په خاطر د روژې نيولو قدرت نه وي، يا د مرض د زياتېدلو سخته وېره وي، نو روژه نيول اسلامي شريعت ورته روا کړې ده، خو د هغو روژو قضايي لازمه ده، ليکن فقط پخپل زړه کي د داسي خيال کولو څخه روژه پرېښوول صحيح نه ده بلکي هغه وخت چي يو دينداره او مسلمان طبيب (ډاکټر) ورته ووايي چي تاته روژه ښه نه ده، نيول يې تاوان درته کوي نو بيا دي يې نه نيسي. (بهشتي زبور، ردالمختار و شرح التنوير ۱۸۵-۱۸۶ مخونه)

۲. د کومي مېرمني چي کوچني په نس وي او د روژې نيولو په وجه هغې ته يا د هغې کوچني ته د تاوان رسېدو وېره وي نو روژه دي نه نيسي وروسته دې بيا قضا راوړي.

۳. که کومه مېرمن خپل يا پردي کوچني ته شيدې ورکوي، نو که هغه روژه ونيسي د کوچني لپاره شيدې ختمېږي او کوچني ته تکليف رسيږي نو هغه دي

روژه نه نيسي وروسته دې بيا قضاء راوړي. (اسلامي فقه، ۲۹۲ مخ، د روژې مسألې، ۱۸۰ مخ، د محمدرفعت قاسمي ليکنه)

خو که د شيدو ورکونکي مېرمني خاوند مالدار و او بله دايمي يې مقررولای سواى چي دغه کوچني ته شيدې ورکړي نو بيا د دې لپاره روژه خوړل روا نه دي، ليکن که کوچني د بل چا شيدې نه رودلې نو بيا د دې لپاره خوړل روا دي. (بهشتي زپور د ردالمختار د ۲ ټوک د ۱۸۶ مخ په حواله)

مسئله:

که چيري کوچني وچي شيدې چنلای سواى او تاوان يې هم نه ورته کاوه نو په دې صورت کي مور روژه نه سي خوړلای او د روژې نيول ورباندي فرض ده. (اسلامي فقه، ۲۳۰ مخ، د مجيب الله ندوي ليکنه)

۴. هغه شرعي مسافر چي لږ تر لږه د ۴۸ ميلو او ۹۶ كيلومتره سفر په نيت له كوره وتلى وي د هغه لپاره د شريعت د لوري اجازه ده چي روژه ونه نيسي، خو که په سفر کي تکليف او سختي نه وه، نو بيا بنه داده چي په سفر کي روژه ونيسي، حکه الله تعالى ﷻ فرمايي: وان تصوموا خير لكم (سورة بقره ۶ رکوع).

نو معلومه سوه چي په هغه سفر کي چي تکليف نه وي د هغې روژې د

نيولو فضيلت خپله الله تعالى ﷻ بيان كړې دى. (فتاوى دارالعلوم ديوبند، ٦
ټوك، ٤٧٢ مخ. دردمختار ٢ ټوك ١٦٠ مخ په حواله)

مسئله:

په هغه حالت كې چې مسافر په سفر كې و او د روژې نيولو اراده يې نه وه
خو تر غرمې (زوال) يو ساعت مخكې كورته راوړسېد نو پر هغه لازمه ده، چې
روژه نيت كړي او ويې نيسي. (بهشتي زبور، د روژې مسائل محمدرفعت
قاسمي)

٥. د مېرمنې لپاره په حيض او نفاس كې روژه نه نيول روا دي خو قضاء به يې
راوړي.

پورتنې هغه شرعي عذرونه دي چې الله تعالى ﷻ د خپل لوى رحمت په
خاطر خپلو بندگانو ته ورمعاف كړي دي، ځكه د اسلام دين ډېر پراخ او د اسانۍ
دين دى نو د يو مسلمان لپاره هيڅكله دا نه بنايي چې د دغو عذرونو لپاره
حيلي، پلمې او بهانې جوړي كړي. دردمختار ٢ ټوك، ١٥٨ مخ كې ليكل سوي
دي، چې: شرعي مسافر او شرعي ناروغ ته د روژې پرېښوول صحيح دي او حيله
او پلمه كول مذموم او ډېر بد عمل دى. (د روژې مسائل ١٤٩ مخ).

نو د روژې څخه د خلاصون په خاطر سفر کول یا ځان پر ناروغۍ اچول
ډېر بد او خطرناک کار دی.

مسئله:

که یوه مېرمن د رمضان د روژې په ورځ پاکه سوه، نو تر ماښامه ورته د
څه شي خوړل او چښل روانه دي او تر روژه مات پوري د روژه لرونکي په څېر پاته
کېدل ورته واجب دي. خو دغه ورځ يې په روژه کي نه حسابل کېږي بلکي د دې
روژې قضاء به راوړي. (بهشتي زوېر، دوهمه حصه، ۱۶ مخ، د شرح وقایه ۳۱۶
مخ په حواله)

مسئله:

که د نيمايي ورځي وروسته د يوې مېرمنې حيض پيل سو نو روژه ماته
سوه، نو تر پاکۍ وروسته به د دغې روژې قضاء راوړي. (بهشتي زېور دوهمه
برخه ۵۹ مخ، د جوهرة النيرة ۱ ټوک ۳۲ مخ په حواله)

گرانو مسلمانانو!

دغه کتاب مه محدودوی یوازي يې د ځان سره مه ساتئ.

د هر سواد لرونکي مسلمان دا ديني مسؤليت دی، چي دغه مسائل نورو مسلمانانو او د کور غړو

ته په ډېر دقت ولولي، تر څو په ثواب کي شريک سي.

ربنا تقبل منا انک انت السميع العليم

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**